

“ALS KIND
WAS HET AL
DUIDELIJK DAT
IK OOIET HET
KASTEEL ZOU
OVERNEMEN”

KASTEEL

Leila erfde het familiekasteel

Leila van Lidth de Jeude-d'Ansembourg woont met haar man en vier kinderen in Kasteel Amstenrade, op een Limburgs landgoed dat al vele generaties in haar familie is. Het lijkt een sprookjesleven, maar het beheer van het kasteel is óók veel werk. “Soms trek ik het even niet meer, al die verantwoordelijkheid.”

Tekst SARA MADOU Fotografie PETRONELLANITTA

DAME

Vanuit de verte doemt het kasteel al op en naarmate je dichterbij komt, kun je je steeds moeilijker voorstellen dat hier één gezin woont. Een brede oprijlaan biedt toegang tot het kasteel en erachter ligt een gigantische tuin van zeven hectare groot, vol indrukwekkende bomen en een uitgestrekt grasveld. Het landgoed zelf is zo'n 150 hectare, inclusief bossen en landbouw. Je zult hier maar het gras moeten maaien...

Een vriendelijke vrouw van in de zestig opent de deur: mevrouw Roberts blijkt al vijftig jaar bij de familie thuis te komen en helpt een handje bij de zorg voor de kinderen en het kasteel. De kinderen zijn acht, zes, vijf en twee jaar oud en zorgen voor een gezellige chaos. De jongste moet een schone luiertje en dat gebeurt gewoon op een van de antieke banken, onder een zeventiende-eeuws schilderij van een serieus kijkende voorvader in uniform. De ruimtes zijn voorzien van marmeren vloeren, kroonluchters, dikke tapijten en oude familiefoto's. Maar óók: verse tulpen, lukraak verspreid speelgoed en kindertekeningen. Het is dan wel een kasteel, maar net zo goed een huis waarin geleefd wordt door een gezin, dat vrolijk grapjes met elkaar maakt.

Leila belt ondertussen haar moeder of zij mee wil lunchen. Op de vraag of moeder elders in het Limburgse dorp woont, schudt ze haar hoofd. "Hier in het kasteel zelf, in de toren. Bellen gaat stukken sneller dan zoeken waar ze is." De kinderen worden na de lunch naar de 'Tsjechische kamer' gestuurd om hun rommel daar op te ruimen. Een van hen moet eerst wel even vragen waar die kamer ook alweer is.

DEFTIG KAMERS

Leila: "Het kasteel is in 1780 gebouwd door een rijke Luikse bankier, die stierf voordat het klaar was. Hij liet het na aan zijn nichtje en zij was getrouwd met mijn betovergrootvader. Zo kwam het in onze familie. Er zijn – de bezemkast inbegrepen – dertig kamers. Die ruimtes veranderen geregeld van functie. Laatst nog, toen we onze eigen woonkamer verplaatsten naar een andere ruimte: we hadden voor het eerst een televisie gekocht en zo'n enorm zwart ding hang je niet zomaar tegen een prachtig beschilderde wand uit

de achttiende eeuw. Nu zitten we in een ruimte waar toch al zwarte muren zijn. We verhuizen sowieso voortdurend binnen het huis. Ik vind het ook heerlijk om regelmatig te schuiven met alle meubels en te kijken of ik toch weer een andere sfeer kan neerzetten. Het zijn grotendeels erfstukken, of stukken die ik van mensen krijg in wier huis die neoclassicistische stijl totaal niet past. Daardoor is het nogal eclectisch, een beetje rommelig en niet allemaal meer in even goede staat, maar dat vind

ik best gezellig. Nieuwe dingen koop ik eigenlijk nooit. Toen we gingen trouwen, kochten we een bed. Ik had nog nooit van mijn leven een bed gekocht. Die erfden we altijd en dan ging er alleen een nieuw matras op, in plaats van zo'n stokoud exemplaar van paardenhaar. In de beddenwinkel ging een wereld voor me open: zo veel keus, ik had geen idee."

BEVOORRECHTE POSITIE

Als kind reisde Leila de hele wereld over. Haar vader was diplomaat en ambassadeur en nam zijn gezin mee naar onder andere Dakar, Stockholm >

**“MIJN MAN
ROEPT
REGELMATIG
DAT WE
EEN SOORT
FAMILIEHOTEL
RUNNEN”**

**“SOMMIGE
KINDEREN
VINDEN HET
BEST SPANNEND
OM OP BEZOEK
TE KOMEN”**

en Praag. Met Kerst kwamen ze regelmatig in het kasteel logeren en in de zomer was dit altijd hun thuis. Daardoor waren Leila en haar twee zusjes zich amper bewust van de bijzondere positie waarin ze verkeerden. Ze kenden immers alleen de luxueuze ambassadeurswoningen en het familiekasteel.

Leila: “Kinderen maken zich sowieso niet druk om zaken als hoe groot je huis en je kamer zijn. Dat zie ik nu ook aan mijn eigen kinderen. Natuurlijk hebben ze een bevoorrechte positie, dat realiseer ik me heel goed. Laatst liep mijn zoon met zijn klas hier voorbij en toen de leraar vertelde dat hij hier woonde, vroeg een van de kinderen: ‘Op welk huisnummer dan?’ Sommige kinderen vinden het een beetje eng om op bezoek te komen, maar eigenlijk reageren vooral de volwassenen gek. Er was ooit iemand op bezoek die niet durfde te gaan zitten. Toen ik terugkwam met de koffie stond hij nog, bang om de ‘verkeerde’ stoel te kiezen. Maar dat is onzin hoor. Dit is een huis, hier moet wel geleefd worden. Iedereen moet zich hier thuis kunnen voelen. Of het nu gaat om familie, vriendjes van de kinderen of mensen die ik een betaalde rondleiding geef. Als klein meisje vond ik het soms wel een beetje spannend om hier te komen. Maar dat kwam

vooral doordat ik Franstalig ben opgevoed, mijn moeder komt uit Frankrijk. Mijn Nederlands was minder goed dan dat van de rest van de familie. Toentertijd woonde mijn grootmoeder hier, met het zusje van mijn grootvader. Ze gaf een prettig maar gedisciplineerd ritme aan het huis. Iedere dag om klokslag twaalf uur kwam ze naar beneden, dronk ze een glas sherry en werd de lunch om precies half één geserveerd. Er was personeel, maar alsnog was het een flinke organisatie om alles rond te breien. Ik heb in het archief nog een stapel stokoude menu’s van uitgebreide diners liggen, en werkschema’s van het opmaken van de bedden. In de zomer speelden we hier wekenlang spelletjes, met de familie om ons heen. Heerlijk vond ik dat. Ik had dan ook mijn eigen kamer. Dat er iemand anders sliep als ik er niet was, wist ik wel, maar het voelde toch als mijn plekje. Het was toen al duidelijk dat ik het kasteel zou overnemen, al hadden we het daar verder nooit over.”

OUDESTEN KINDE

“Ik heb ook ooit klein gewoond, toen ik studeerde aan de Sorbonne in Parijs. Ik woonde daar bij een familie in hun appartement, waar ik een kleine kamer onder het schuine dak had. Vervolgens werkte ik vier jaar in Brussel en twee jaar in Wenen. Met Kerst 2006 vroeg mijn vader of ik naar huis wilde komen om hem te helpen en in februari van het jaar erop stierf hij helaas, aan een longembolie.”

Na het onverwachte overlijden van Leila’s vader in 2007 kwam alles in een stroomversnelling. De drie zusjes erfden het landgoed, ieder een gelijk deel. Verrassend genoeg stond er in het testament niets over wie het beheer van het kasteel moest overnemen, terwijl het toch een behoorlijk bezit is. Maar traditiegetrouw gaat zoiets naar het oudste kind, naar Leila dus. “Het maakte me wel trots hoor, dat ik dit van mijn vader mocht overnemen. Niet omdat ik dacht: kijk mij eens een kasteel hebben, maar ik vond het een eer. Ik wilde dan ook goed voor het terrein zorgen en het in stand kunnen houden, dus ik besloot al snel het landgoed open te stel- ▶

len voor bezoekers. Zo konden bedrijven ruimtes boeken voor bijvoorbeeld vergaderingen en diners. Dat ging hartstikke goed, tot de crisis kwam. Net op het moment dat ik het geld juist nodig had, omdat er nog maar weinig in kas zat voor de zorg van het kasteel. Nu krabbelt het gelukkig weer een beetje op. Ik heb onlangs de oranjerie geopend, waar vroeger de sinaasappelbomen in de winter stonden: een gebouw dat geflankeerd wordt door twee mooie

historische kassen. De tuin was vroeger een kwekerij, gerund door de zoon van de tuinman, en daarvoor onze moestuin. Die heb ik omgetoverd tot bezinningstuin en stel ik binnenkort hopelijk iedere dag open, zodat mensen er kunnen wandelen en ontspannen. Toch praten we er steeds vaker over of we het beheer in de toekomst misschien anders moeten organiseren, vanwege al het werk dat erbij komt kijken. Mijn man werkt voor een Oostenrijks bouwbedrijf en heeft daarmee een drukke baan, waarvoor hij veel door de Benelux moet reizen. Het kasteel is dan ook meer mijn werk, maar hij ondersteunt me waar hij kan. Mijn zussen hebben hun eigen leven en zijn dan ook minder betrokken bij het beheer. Dat hadden we achteraf gezien misschien beter anders kunnen regelen, maar nu is iedereen het zo gewend. Ze komen wel vaak logeren, net als andere familieleden. Daar krijg ik nooit genoeg van, iedereen zo bij elkaar in huis. De familie moet zich hier welkom kunnen voelen, en blijven logeren als ze dat willen. Mijn man roept regelmatig dat we een soort familiehotel runnen.”

NIET ZALIGMAKEND

Bezoekers kijken tijdens de rondleidingen die Leila geeft hun ogen uit. Maar ook andere mensen die langskomen, zoals de ouders van vrienden die komen spelen met haar kinderen, verzuchten geregeld dat ze maar wat graag met het gezin zouden willen ruilen. Toch is al die pracht en praal niet zaligmakend. Soms zou Leila best in een gewoon rijtjeshuis willen wonen. Want het leven in een kasteel is minder idyllisch dan veel

mensen denken.

“Ze vragen bijvoorbeeld hoe vaak de schoonmaker komt, en hoeveel koks ik heb, maar we doen alles zelf. Er zijn ook mensen die het idee hebben dat ik hier in een baljurk rondloop – alsof dat kan, met al het werk dat je moet doen. Of dat ik de hele dag op de bank romans lig te lezen en chocolaatjes eet. Nu houd ik wel erg van chocola, maar verder klopt dat beeld niet hoor. Het is niet erg, ik snap dat mensen moeten kunnen dromen. Ik krijg ook vaak de vraag hoe ik dat dan doe met poetsen. Nou, gewoon: kamer voor kamer.

Net als in ieder huis. Het zijn er alleen meer. Toen ik het kasteel overnam, had ik nog niet helemaal door wat daar allemaal bij komt kijken. Het is heel divers. Je krijgt te maken met bomen die gekapt moeten worden, haperende elektriciteit, lekkende waterleidingen, archieven onderhouden, muizen. In de zomer is het hier heet, in de winter ontzettend koud. Waar je ook zit, overal voel je tocht. Maar het grootste probleem is het onderhoud. Ieder jaar heb ik weer geen idee of we het financieel gaan redden. Omdat het een monument is, is het onderhoud aan allerlei ingewikkelde regels gebonden. ‘Er is altijd wat in het

“MENSEN
DENKEN DAT
IK DE HELE DAG
OP DE BANK
ROMANS LIG
TE LEZEN EN
CHOCOLAATJES
EET”

kasteel', zei mijn vader vroeger altijd. Nu snap ik wat hij bedoelde. In de ochtend is het een verrassing of je warm water krijgt in de douche. De waterleidingen zijn allemaal van lood, dat mag tegenwoordig niet meer, maar dat vervangen is onbetaalbaar. Ons elektriciteitssysteem stamt uit de jaren twintig: lichten gaan soms aan, soms niet, op andere momenten knalt alles er opeens tegelijkertijd uit. En dat zijn dan nog de kleine dingen. We moeten nu bijvoorbeeld de toren schilderen, om te voorkomen dat het hout gaat rotten. Om de enorme deuren te herstellen heb je authentiek hout nodig, en speciale verf. Duizenden euro's kost dat, en wat heb je dan? Een deur. Die je al had. Je geeft bakken met geld uit om te behouden wat er al is. Ik ben gelukkig niet materialistisch, maar het is wel stressvol om steeds te bepalen welk project voorrang heeft en wat nog even kan wachten, zonder dat de boel instort. We krijgen subsidie vanuit Monumentenzorg, maar dan betaal je alsnog een groot deel zelf. Ik kreeg ooit commentaar van iemand dat de tuin slecht onderhouden was. Toen heb ik een dramatische mail geschreven omdat ik het zo zat was: 'Hoe durft u, wat weet u van mijn wanhoop? Kom dan zelf helpen of meebetalen als het u zo stoort.' Soms trek ik het even niet meer, al die verantwoordelijkheid. Maar op andere momenten realiseer ik me weer op wat een bijzondere plek ik woon."

UREN ZOEKEN

Hoewel het leven op het kasteel geen sprookje is, zijn er veel momenten dat Leila dolgelukkig is dat ze hier woont. Wanneer ze rondleidingen geeft bijvoorbeeld, en alle bijzondere details van haar familieverhaal kan delen. "Daar krijg ik veel energie van. Zelf zie ik dan ook weer hoe mooi het allemaal is. De Amorette-kamer is een van mijn favoriete ruimtes. Op de muur staat een aantal afbeeldingen van het verhaal van Eloïse en Abélard, een superromantisch en waargebeurd verhaal uit de dertiende eeuw over een priester die verliefd wordt op een jonge

**“IN DE ZOMER
IS HET HIER HEET,
IN DE WINTER
ONTZETTEND
KOUD. WAAR
JE OOK ZIT,
OVERAL VOEL
JE TOCHT”**

vrouw. Maar de kamernamen zijn niet allemaal zo romantisch hoor. Er is ook een Doedelzak-kamer, die gewoon zo heet omdat er een doedelzak als decoratie boven de schouw hangt. Mijn man speelt graag verstoppertje met de kinderen, dat kan hier natuurlijk hartstikke goed. Al ben ik wel voorzichtig met hoe ver ze mogen komen in de tuin, anders raak ik ze straks nog écht kwijt. Met mijn spulletjes is dat regelmatig het geval. Heb ik in de ene kamer zitten werken en vergeet ik daar mijn papieren, dan ben ik uren kwijt met zoeken in alle kamers naar dat papier omdat ik niet meer weet in welke kamer ik zat te werken. En de telefoon heb ik inmiddels aangesloten op mijn mobiel. Als de huistelefoon vroeger ging, dan had de ander allang opgehangen voordat iemand hem had gevonden. In principe kan het hele kasteel gebruikt worden, maar de kinderen slapen nu met zijn vieren in één kamer. Dat is fijn, omdat we ze op een andere verdieping minder goed zouden horen als er iets aan de hand is. Maar nu ze ouder zijn, moeten we ze misschien toch maar eigen kamers geven. Het is anders een beetje zonde van al die ongebruikte ruimte." □

STYLING: HAAR EN MAKE-UP: RONALD HUISINGA